

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 5 december 2006

Mål nr

Ö 3405-06

SÖKANDE OCH KLAGANDE

JB

Ombud: Jur. kand. JH

MOTPART

Studentstaden i Uppsala AB, 556233-8649

Box 1050

751 40 Uppsala

Ombud: Advokat MÅ

SAKEN

Resning och klagan över domvilla

TIDIGARE AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut den 9 mars 2006 i mål ÖH 9487-05

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår JB's klagan över domvilla.

Högsta domstolen beviljar resning i Svea hovrätts mål ÖH 9487-05 och förordnar att målet åter skall tas upp i hovrätten.

Högsta domstolens inhibitionsbeslut skall bestå.

BAKGRUND

JB hyr sedan den 1 mars 1989 en studentlägenhet i Uppsala. Hyresavtalet innehåller en s.k. boendespär, vilken innebär att hyresrätten är beroende av att hyresgästen bedriver högskolestudier. Sedan hyresvärden, Studentstaden i Uppsala AB, sagt upp hyresavtalet till den 1 mars 2005 med motiveringen att JB inte längre bedrev studier, yrkade Studentstaden vid Hyresnämnden i Stockholm att avtalet skulle förklaras ha upphört det datum till vilket det sagts upp och att JB skulle åläggas att avflytta.

JB bestred yrkandet och anförde bl.a. att han sedan 1993 är forskarstuderande vid filosofiska institutionen vid Uppsala universitet, att han aktivt bedriver forskarstudier och publicerar minst en artikel per år i filosofiska tidskrifter samt att han årligen också presenterar resultatet av sitt arbete med avhandlingen på ett seminarium vid filosofiska institutionen. Han anförde vidare att han har slutat att begära studieintyg från institutionen, eftersom han

inte har någon skyldighet gentemot hyresvärden att styrka sina studier.

Hyresnämnden biföll Studentstadens yrkanden i beslut den 21 november 2005. I sin motivering anförde hyresnämnden när det gällde frågan om JB alltjämt bedriver aktiva studier att han, trots begäran från Studentstaden, inte hade velat medverka till att visa att så var fallet. Enligt hyresnämndens uppfattning visade inte de av JB gjorda hänvisningarna att han bedriver högskolestudier.

Svea hovrätt, som gjorde samma bedömning som hyresnämnden, avslog JB:s överklagande i beslut den 9 mars 2006. Hovrättens beslut fick inte överklagas.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M M

JB har ansökt om resning och klagat över domvilla beträffande hovrättens beslut.

Studentstaden har motsatt sig resning och undanröjande på grund av domvilla.

Högsta domstolen har i beslut den 28 augusti 2006 förordnat att, till dess annat föreskrivs, vidare åtgärd för verkställighet av hovrättens beslut inte skall äga rum.

SKÄL

Som grund för sin domvillocklagan har JB gjort gällande att det

förekommit grova rättegångsfel i hovrätten. Av utredningen framgår emellertid inte att det förekommit något rättegångsfel i hovrätten. Inte heller framgår det av utredningen att, som JB har hävdad, hovrättens rättstillämpning uppenbart strider mot lag och att skäl för resning av den anledningen skulle föreligga.

Som grund för sin resningsansökan har JB vidare anfört att det tillkommit nya omständigheter och bevis vilka enligt honom sannolikt skulle ha lett till en annan utgång vid prövningen om de hade framlagts i hovrätten. Han har härvid åberopat bl.a. ett studieintyg från filosofiska institutionen vid Uppsala universitet och ett intyg från universitetsbiblioteket vid Uppsala universitet Carolina Rediviva. Han har anfört bl.a. följande om sin studiesituation. Han besöker institutionen dagligen. För närvarande är han sysselsatt med kompletteringar och vidareutveckling av sin avhandling i avvaktan på att den skall godkännas. Utöver sitt dagliga forskningsarbete i filosofiska institutionens bibliotek lägger han ned 4-6 timmar på sitt forskningsarbete genom studier i universitetsbiblioteket där han har en forskarplats.

JB har härutöver anfört följande. Anledningen till att han slutade att förete studieintyg var att han kommit fram till att boendesparren inte var tillämplig på hans hyresavtal. Han saknade ombud i hyresnämnden men fick hjälp av ett ombud då han överklagade hyresnämndens beslut. I samband med överklagandet införskaffades de nu åberopade intygen som han dock inte fick möjlighet att lägga fram i hovrätten.

I studieintyget från filosofiska institutionen, som är daterat den 7 februari 2006, anges bl.a. att JB har presenterat delar av sitt arbete på ett seminarium i teoretisk filosofi och även vid den senaste svenska filosofikonferensen,

som ägde rum i Uppsala i juni 2005. Enligt intyget har JB sedan mitten av 1990-talet arbetat inom formell axiologi, och hans arbete handlar om logisk kalkyl där det centrala begreppet är logiskt värde. I intyget anges också att JB anser sitt arbete i det närmaste vara avslutat.

I det i ärendet aktuella hyreskontraktet anges att lägenheten uthyrs som tillfällig genomgångsbostad med en hyrestid på tre år och att avtalet kan förlängas med ett år i taget under förutsättning att hyresgästen fortfarande bedriver högskolestudier i Uppsala. Boendespärren innebär således att hyresgästen skall bedriva högskolestudier i Uppsala för att få behålla sin bostad; i detta krav får, såsom Studentstaden anfört, anses ligga att studierna skall vara aktiva. Studentstaden har dock inte uttalat något om vilka kriterier som skall användas vid bedömningen av om en doktorand bedriver aktiva studier.

Det ligger i sakens natur att en doktorand, då det gäller den del av utbildningen som hänför sig till själva avhandlingsarbetet, inte på samma sätt som då studierna hänför sig till kurser kan, efter tentamen, uppvisa erhållna kurspoäng som bevis om utförda studier utan att han i stället är hänvisad till att begära ett studieintyg från sin handledare eller motsvarande.

JB antogs till forskarutbildning före 1998 års forskarutbildningsreform, vilken innebar nya regler i 8 och 9 kap. högskoleförordningen (1993:100) om bl.a. tillträde till utbildningen, individuell studieplan och handledning. En doktorand som när reformen trädde i kraft redan var antagen till forskarutbildning behöll sin ställning som antagen (jfr prop. 1997/98:1, utgiftsområde 16, s. 100). Hur JB:s studieförhållanden varit såvitt avser studieplan och handledare framgår inte av utredningen. Klart är emellertid att en doktorand som har blivit antagen till forskarutbildning i och för sig har rätt att studera

på egen hand och har rätt att ansöka om att få lägga fram en avhandling för disputation; en sådan rätt tillkommer t.o.m. en doktorand som enligt 8 kap. 10 § högskoleförordningen frångått sin rätt till handledning och andra resurser för forskarutbildningen (se a. prop. s. 97 och 102 f.).

Det studieintyg som JB har inlämnat tillsammans med sin resningsansökan är utfärdat av studierektorn vid filosofiska institutionen, Uppsala universitet. Intyg från studierektorn angående JB:s studier har tidigare godtagits av Studentstaden. Innehållet, i förening med vad JB i övrigt anfört beträffande sin studiesituation, ger grund för antagande att avhandlingsarbetet är långt framskridet och att han fortfarande arbetar på avhandlingen i erforderlig omfattning för att kunna anses bedriva högskolestudier. Med hänsyn härtill är det sannolikt att intyget, om det framlagts i hovrätten – vilket i och för sig hade varit tillåtet – skulle ha lett till en annan utgång i målet.

För att resning skall få beviljas måste emellertid JB enligt 58 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken även göra sannolikt att han inte vid hovrätten kunnat åberopa studieintyget eller att han eljest haft giltig ursäkt att inte göra det. JB har i detta avseende anfört huvudsakligen följande. Sedan han med hjälp av ett ombud överklagat hyresnämndens beslut fick ombudet, främst på grund av att de kompletterande handlingarna måste införskaffas, av hovrätten anstånd med att utveckla grunderna för överklagandet till den 7 februari 2006. Den 7 februari ansökte ombudet om ytterligare anstånd, eftersom han drabbats av influensa med hög feber och blivit sängliggande. Anstånd beviljades av hovrätten till den 23 februari, varvid angavs att ytterligare anstånd inte kunde påräknas. Eftersom ombudets sjukdom blev mera långvarig än beräknat begärde denne ytterligare anstånd vid två tillfällen, till den 6

mars och den 14 mars. De två sistnämnda anståndsansökningarna besvarades inte utan hovrätten avgjorde målet den 9 mars 2006. JB fick därför inte möjlighet att lämna in de införskaffade intygen.

Vad JB sålunda anfört om att han inte kunnat förete det nu åberopade materialet i hovrätten får anses tillräckligt för att uppfylla kravet på giltig ursäkt.

På grund av det anförda skall resning beviljas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Lennander (referent), Pripp, Lundius och Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Melchior